

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	21911 - Metodologia de la Intervenció en el Treball Social de Casos / 20
Titulació	Grau de Treball Social - Segon curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Josefa Cardona Cardona	10:00	11:00	Dimarts	10/09/2019	11/02/2020	D. 2 Ed. Beatriu de Pinós
<i>Responsable</i>						
jp.cardona@uib.es						

Contextualització

Els professionals del Treball Social desenvolupen les seves funcions en una multiplicitat de situacions i contextos. Tots ells tenen un denominador comú que es converteix condició necessària: el desenvolupament d'una relació d'ajuda. L'assignatura que es presenta vol oferir els coneixements teòrics i els instruments tècnics per a capacitar als estudiants en el desenvolupament de relacions d'ajuda, mitjançant la metodologia de la intervenció en el Treball Social de Casos. Donat que es tracta d'una assignatura de primer nivell, els seus continguts tenen una intencionalitat transversal; els seus continguts seran utilitzats i aplicats a altres matèries i en altres anys acadèmics.

Les finalitats de l'assignatura són les següents:

- * Adquirir coneixements teòrics que permetin una reflexió sobre la naturalesa, la identitat i les funcions del Treball Social de Casos.
- * Introduir a l'estudiant en l'adquisició de coneixements teòrics sobre els diferents moments del procés metodològic fent especial incidència en les primeres etapes per l'estudi d'un cas.
- * Aprofundir teòricament en l'estudi de l'entrevista en el Treball Social de Casos a nivell individual així com altres tècniques bàsiques per iniciar un procés d'ajuda.
- * Ajudar a l'estudiant en el procés d'integració de la teoria construïda de forma conjunta, protocols per a la intervenció que li facilitin un procediment rigorós i científic.
- * Aprenentatge i entrenament d'habilitats pròpies del procés d'ajuda en el Treball Social de Casos en especial incidència en els principis, valors i codi deontològic del Treball Social.
- * Assaig de tècniques bàsiques i habilitats per dur a terme una entrevista de primer contacte i entrevistes per l'estudi de la situació en el Treball Social de Casos a nivell individual.
- * Entrenament metodològic per l'estudi i intervenció d'un cas
- * Ajudar a l'estudiant a identificar els elements teòrics que guien la pràctica

Professorat.

Josefa Cardona Cardona, Doctora per la Universitat de les Illes Balears (UIB), Diplomada en Treball Social, Psicòloga i Mediatra i Terapeuta Familiar, és Professora Titular d'Escola Universitària de l'Àrea de Treball

Guia docent

Social i Serveis Socials de la UIB. Co-Directora del Màster en Mediació de Conflictes Familiars, Civils i Mercantils de la UIB i membre del Grup de Recerca 'Conflicte, Canvi i Treball Social' de la UIB.

Requisits

El Treball Social de Casos situa en el centre històric de la professió i la disciplina. Els estudiants han de fer un esforç per comprometre's en la construcció dels seus propis recursos i responsabilitzar-se del seu propi aprenentatge. L'assignatura requereix de compromís, estudi, esforç, imaginació i creativitat. No es tracta ja d'aprendre per aprovar, sinó d'aprendre per exercir.

Competències

Específiques

- * CE3. Capacitat d'interactuar amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats aplicant els mètodes, models, estratègies i tècniques de treball social
- * CE13. Capacitat d'elaborar informes orals i escrits específics de la professió

Genèriques

- * CG5. Capacitat d'establir relacions professionals, identificant necessitats, problemes, dificultats i conflictes, a fi d'identificar la forma més adequada d'intervenció.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts de l'assignatura fan referència al procés metodològic i a la construcció necessària de l'aliança d'ajuda per treballar amb un cas, i es centren a la fase prèvia de la intervenció.

Continguts temàtics

Tema 1. INTRODUCCIÓ AL TREBALL SOCIAL DE CASOS

1. Treball social de casos i relació d'ajuda
2. D'on venim i cap a on anem

Tema 2. BASES RELACIONALS PERS ESTABLIR UN TREBALL SOCIAL DE CASOS RELACIONAL COL·LABORATIU (I)

1. Bases per emmarcar el Treball Social de Casos des de una òptica relacional i col·laborativa

Tema 3. LA DIMENSIÓ METODOLÒGICA (I) EN EL TREBALL SOCIAL DE CASOS: MOMENT DE VINCULACIÓ, INDAGACIÓ I COMPRENSIÓ CONJUNTA

Guia docent

El procés metodològic i el procés d'ajuda en el Treball Social de Casos (I)

1. Primer moment. El primer contacte. Comprensió de la demanda, la relació entre demanda i necessitats. Establiment d'una relació vincular. Construcció inicial d'un acord comú de treball (CIP).

2. Segon moment. Investigació col.laborativa amb la persona. Indagació dels diferents elements relacionats amb el context cultural, social i relacional de la persona. Àrees implicades. Coevolució del context d'intervenció professional.

Tema 4. MAPES RELACIONALS

1. Genograma, eco mapa, historiograma o línia temporal

2. Tipus de conversacions que faciliten la seva construcció

Tema 5. CONVERSACIONS, TÈCNIQUES I ESTRATÈGIES PER UN TREBALL SOCIAL DE CASOS RELACIONAL I COL·LABORATIU

1. Conversacions narratives

2. Conversacions centrades en la solució i les possibilitats

Metodologia docent

L'assignatura és especialment instrumental. Això implica l'adquisició de coneixements teòrics i l'adquisició i entrenament de les habilitats tècniques. Per això l'espai pràctic de l'assignatura té un pes molt important, tant a la seva vessant presencial com a l'estudi autònom.

Volum de treball

Les classes magistrals i l'estudi de casos tendran una periodicitat setmanal, mentres que les classes pràctiques tindran una periodicitat quinzenal. A l'assignatura el treball autònom és imprescindible pel desenvolupament de les classes pràctiques presencials.

Activitats de treball presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Estudi de Casos. Realització d'exercicis dins l'aula	Grup gran (G)	Anàlisi de casos i visualització de material audiovisual. Durant el transcurs de les classes teòriques la professora proposarà exercicis que es podran entregar al final de la classe. La presentació correcta d'aquests exercicis s'avaluarà positivament sobre la nota final dels crèdits teòrics. (Fins a un 0,5 de l'avaluació dels crèdits teòrics). Aquests exercicis són opcionals i la no presentació dels mateixos no tindrà repercussió sobre la nota.	6
Classes teòriques	Clases Magistrals	Grup gran (G)	A través de les exposicions de continguts treballades per la professora i de la discussió de les lectures fetes pels alumnes,	20

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			es pretén que l'alumne analitzi i compregui els continguts bàsics de cada tema.	
Classes pràctiques	Laboratori	Grup mitjà (M)	De forma quinzenal, els alumnes realitzaran dues hores de pràctiques que consistiran en l'aprenentatge basat en problemes i l'estudi d'un cas mitjançant l'ús del role-playing. L'assistència és obligatòria i per poder ser avaluat cal: 1) assistir almenys al 85 % de les pràctiques (una justificada i una sense justificar), 2) aportar un protocol guia per les entrevistes que es treballarà dins la classe, 3) Com a mínim l'estudiant ha de realitzar una (1) intervenció correcta en el rol de treballadora social durant el transcurs dels crèdits pràctics, 4) entregar el treball final complet. Dia 10 de setembre, el primer dia de classe, es definiran els grups definitius de crèdits pràctics.	15
Avaluació	Examen	Grup gran (G)	Per avaluar l'adquisició de part de les competències relacionades amb l'assignatura, es realitzaran dos exàmens (proves objectives tipus test) sobre el temari i sobre lectures seleccionades: dia 29 d'octubre i dia 17 de desembre (període d'avaluació contínua). En cas de no superar les proves, es podran recuperar a l'avaluació extraordinària.	4

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (4,2 crèdits, 105 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi de la matèria per l'examen	Adquisició de continguts relacionats amb la matèria i sobre lectures seleccionades que seran avaluats als exàmens (proves objectives tipus test) els dies 29 d'octubre i 17 de desembre.	60
Estudi i treball autònom individual o en grup	Elaboració de protocols-guia i treball final	Protocols-guia per l'estudi i la intervenció de cada sessió de pràctica de Laboratori. Els estudiants acudirán obligatòriament a les sessions de crèdits pràctics amb un protocol-guia que es treballarà dins la classe. En cas d'absència justificada l'estudiant tindrà un termini de set dies per presentar el protocol-guia i el justificant d'absència. El primer dia de classe es presentarà un cronograma de l'assignatura amb els continguts de cada protocol-guia. El treball final consistirà en l'entrega millorada de les guies treballades a crèdits pràctics juntament amb alguns instruments bàsics (genogrames, ecomapa i línia temporal) i amb la presentació d'una entrevista del procés metodològic i d'ajuda en format vídeo. Els detalls concrets del treball es penjaran a campus extens la primera setmana de classe. Lliurament del treball final: es podrà lliurar des del darrer dia de classes pràctiques fins a dia 7 de gener com a data límit. Es podrà recuperar dia 3 de febrer del 2020.	45

Guia docent

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

A continuació s'indiquen les tècniques i els criteris que s'empraran per avaluar l'assignatura, així com la ponderació i la nota mínima que permetrà calcular la qualificació final de cada alumne.

L'assistència a les classes pràctiques és obligatòria. Els estudiants que acumulin menys d'un 85% d'assistència a les pràctiques, no podran superar l'assignatura, atès que les pràctiques no són recuperables. Els alumnes han de preparar les classes pràctiques a través de l'estudi del temari i l'elaboració de guies.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Examen

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Per avaluar l'adquisició de part de les competències relacionades amb l'assignatura, es realitzaran dos exàmens (proves objectives tipus test) sobre el temari i sobre lectures seleccionades: dia 29 d'octubre i dia 17 de desembre (període d'avaluació contínua). En cas de no superar les proves, es podran recuperar a l'avaluació extraordinària.
Criteris d'avaluació	Per avaluar l'adquisició de part de les competències relacionades amb l'assignatura es realitzaran dos exàmens (proves objectives tipus test) sobre el temari i sobre lectures seleccionades. Grau de coneixement de la matèria. Els exàmens es duran a terme durant el període d'avaluació continuada: 29 d'octubre i 17 de desembre. En cas de no superar les proves, es podran recuperar a l'avaluació extraordinària.

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 5

Elaboració de protocols-guia i treball final

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Protocols-guia per l'estudi i la intervenció de cada sessió de pràctica de Laboratori. Els estudiants acudiran obligatòriament a les sessions de crèdits pràctics amb un protocol-guia que es treballarà dins la classe. En cas d'absència justificada l'estudiant tindrà un termini de set dies per presentar el protocol-guia i el justificant d'absència. El primer dia de classe es presentarà un cronograma de l'assignatura amb els continguts de cada protocol-guia. El treball final consistirà en l'entrega millorada de les guies treballades a crèdits pràctics

Guia docent

Criteris d'avaluació	juntament amb alguns instruments bàsics (genogrames, ecomapa i línia temporal) i amb la presentació d'una entrevista del procés metodològic i d'ajuda en format vídeo. Els detalls concrets del treball es penjaran a campus extens la primera setmana de classe. Lliurament del treball final: es podrà lliurar des del darrer dia de classes pràctiques fins a dia 7 de gener com a data límit. Es podrà recuperar dia 3 de febrer del 2020.
	De forma quinzenal, els alumnes realitzaran dues hores de pràctiques que consistiran en l'aprenentatge basat en problemes i l'estudi d'un cas mitjançant l'ús del role-playing. L'assistència és obligatòria. Per poder ser avaluat cal:
	1- Assistir almenys al 85 % de les pràctiques (Possibles faltes: una justificada i una sense justificar). En cas d'absència justificada l'estudiant tindrà un termini de 7 dies per presentar el justificant. 2- Aportar un protocol guia per les entrevistes que es treballarà dins la classe. Els estudiants acudirán obligatòriament a les sessions de crèdits pràctics amb un protocol-guia que es treballarà dins la classe. En cas d'absència justificada l'estudiant tindrà un termini de set dies per presentar el protocol-guia. 3- Com a mínim l'estudiant ha de realitzar una (1) intervenció correcta en el rol de treballadora social durant el transcurs dels crèdits pràctics. 4- Presentar el treball final complet. El primer dia de classe es detallaran tots els continguts del treball final.
	El treball final es podrà lliurar des del darrer dia de classes pràctiques fins a dia 7 de gener com a data límit. Es podrà recuperar dia 3 de febrer del 2020.

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A la bibliografia bàsica es troben el text més utilitzats pel desenvolupament del temari.

Bibliografia bàsica

Beyebach, M. (2006). *24 ideas para una psicoterapia breve*. Barcelona: Herder.

Campanini, A.M. y Luppi, F. (1991). *Servicio social y modelo sistémico*. Barcelona: Paidós.

Friedlander, M. L., Escudero, V. y Heatherington, L. (2009). *La alianza terapéutica en la terapia familiar y de pareja*. Barcelona: Editorial Paidós.

Satir, V. (2006). *El arte de crear una familia*. Madrid: Editorial Integral.

Selekman, M. (1996). *Abrir caminos para el cambio*. Madrid: Editorial Gedisa.

Rosenberg, M. B. (2006). *Comunicación no violenta. Un lenguaje de vida*. Buenos Aires: Gran Aldea Editores.

Rossell, T. y Rodríguez P. (2017). *La entrevista en el Trabajo Social*. Barcelona: Herder.

VV.AA. (2003). *Manual para el Trabajo Social de acompañamiento en los itinerarios de inserción*. Madrid: Colegio Oficial de Trabajadores Sociales de Madrid.

White, M. (2002). *Reescribir la vida. Entrevistas y ensayos*. Barcelona: Gedisa.

White, M. (2015). *Mapas de la práctica narrativa*. Chile: Pranas.

Bibliografia complementària

Andolfi, M. (2003). *El coloquio relacional*. Barcelona: Paidós.

Biestek, J. (1966). *Las relaciones de Casework*. Madrid: Aguilar.

Bernler, G. y Jonson, L. (1997). *Teoría para el Trabajo Psicosocial*. Buenos Aires: Espacio Editorial.

De la Red, N. (1993). *Aproximaciones al Trabajo Social*. Madrid: S. XXI.

Escartín, María José et al. (1997). *Introducción al Trabajo Social II (Trabajo Social con individuos y familias)*. Alicante: Aguaclara.

Fernández, T. (Coord.). (2004). *Trabajo Social con casos*. Madrid: Alianza Editorial.

Guia docent

- Fernández Liria, A. y Rodríguez Vega, B. (2002). *Habilidades de entrevista para psicoterapeutas*. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- Hamilton, G. (1960). *Teoría y práctica del Trabajo Social de Casos*. México: Prensa Médica Mexicana .
- Hudson O'Hanlon, W. y Weiner-Davis, M. (1990). *En busca de soluciones*. Barcelona: Paidós.
- ItuarteTellaache, A. (1992). *Procedimiento y proceso en Trabajo Social Clínico*. Madrid: S.XXI.
- Lipchik, E. (2004). *Terapia centrada en la solución . Más allá de la técnica .El trabajo con las emociones y la relación terapéutica*. Madrid: Amorrortu.
- López, S. y Escudero, V. (2003). *Familia evaluación e intervención*. Madrid: Editorial CCS .
- Madanes, Cloé. (1997). *Violencia Masculina*. Barcelona: Granica.
- Martín, M. Miranda, F. y Vegas A. (1996). *Manual de indicadores para el diagnóstico social*. Bilbao: Colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales de la Comunidad Autónoma Vasca.
- McGoldrick, M y Gerson, R. (1987). *Genogramas en la evaluación familiar*. Barcelona: Editorial Gedisa.
- Midori, S. y Brown, J. (1998). *La práctica de la terapia de familia* . Elementos clave en diferentes modelos. Bilbao: Desclée De Brouwer .
- Pérez de Ayala, E. (1999). *Trabajando con familias. Teoría y práctica*. Zaragoza: Editorial Libros Certeza y Consejo General.
- Richmond, M.E. (1995). *El caso social individual y el diagnóstico social* . Textos seleccionados. Madrid: Talasa.
- Sánchez, A. (2000). *Intervención microsocial : Trabajo Social con individuos y familias*. Murcia: Edición Diego Marín.
- Satir, V. (1986). *Psicoterapia familiar conjunta* . México: Prensa Médica Mexicana.
- Satir, V. (1991). *Nuevas relaciones humanas en el núcleo familiar*. México: Editorial Pax.

